

CAMPUS SÄTOFTA, HÖÖRS KOMMUN

NATURVÄRDES-
INVENTERING

PRELIMINÄR RAPPORT

PÅ UPPDRAG AV

HÖÖRS KOMMUN

2016-04-25

Inventering, text och foto

Naturcentrum AB 2016

Strandtorget 3

444 30 Stenungsund

Tel. 0303-726160

ncab@naturcentrum.se

Personal

Andreas Malmqvist Naturcentrum AB

andreas.malmqvist@naturcentrum.se

Naturcentrums Skånekontor

046-530 45

Mobil: 0706-70 26 53

Beställare

Höörs kommun

Innehållsförteckning

Inledning	4
Metod för naturvärdesinventering	4
Resultat	5
Naturvärdesobjekt - beskrivning	6
1. Björkskog Klass 4.....	6
2. Grova ekar Klass 3.....	7
3. Trädrad med äldre träd Klass 4	8
4. Två äldre ekar Klass 3.....	9
5. Öppet dike i skog Klass 4 (Preliminär bedömning).....	10
6. Ruderatmark Klass 4 (Preliminär bedömning).....	11
7. Äldre ädellövträd Klass 3	12
8. Våtmark Klass 3 (Preliminär bedömning).....	13
9. Trädrad i stenmur Klass 3	14
10. Öppet dike Klass 3 (Preliminär bedömning)	15
11. Småvatten dämt av stenmur Klass 4 (Preliminär bedömning)	16
Generellt biotopskydd	16
Arter i artskyddsförordningen	17
Detaljerad redovisning av artförekomst	18
Kärlväxter.....	18
Mossor	18
Lavar	19
Groddjur.....	19
Referenser	19

Inledning

På uppdrag av Höörs kommun har Naturcentrum genomfört en naturvärdesinventering (NVI) vid Sätofta skola. Uppdraget har även omfattat inventering av generella biotopskydd enligt 5 § förordningen om områdesskydd, bilaga 1 samt fördjupad artinventering av kända eller potentiella arter i artskyddsförordningen. Föreliggande rapport ska i första hand utgöra underlag till detaljplan.

Området ligger strax norr om Östra Ringsjön. Från Ringsjöarna och norrut höjer sig landskapet ganska dramatisk mot Orup och Sätofta. Denna sluttning är rik på grova ekar och äldre ädellövskogar där flera undersökningar visat på mycket höga biologiska värden (Malmqvist 2004, Malmqvist och Weibull 2005, Weibull och Malmqvist 2005). Den näringsrika jordmånen bidrar till en intressant växtlighet i området. Stora delar av den ädellövriska sluttningen ingår i kommunens naturvårdsprogram (Höörs kommun 2013) och i kommunens grönstrukturprogram (Höör kommun 2007).

Inventeringsområdet avgränsas med vit streckad linje på ingående kartor. Observera att inventeringsområdet inte omfattar de stenmurar som ibland (ofta som fastighetsgränser) följer inventeringsområdets gräns.

Metod för naturvärdesinventering

Metodiken för identifiering, avgränsning och naturvärdesklassning följer Svensk Standard för naturvärdesinventering ftSS 199000 (SIS 2014). Den detaljeringsgrad som använt är ”Detalj” vilket innebär att minsta obligatoriska karteringsenhet är en yta av 10m² eller ett linjeobjekt med en längd av 10 m och en bredd av 0,5 m. Naturvärdesklassningen av de olika objekten omfattar fyra klasser (se nedan). De klassificeras utifrån vilken positiv betydelse de har för biologisk mångfald och utgår från de två bedömningsgrunder; artvärde och biotopvärde. Vattenmiljöer har endast inventerats avseende det som kan observeras från ytan och klassningen är därför preliminär. Biotoperna har namnsatts beskrivande och inte enligt särskild litteratur.

Grundutförande	Högsta naturvärde Naturvärdesklass 1 Störst positiv betydelse för biologisk mångfald
	Högt naturvärde Naturvärdesklass 2 Stor positiv betydelse för biologisk mångfald
	Påtagligt naturvärde Naturvärdesklass 3 Påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald
Tillägg	Visst naturvärde Naturvärdesklass 4 Viss positiv betydelse för biologisk mångfald

Klasser i naturvärdesinventeringen (NVI). Föreliggande inventering har omfattat klasserna 1-4.

Följande underlag har utgjort stöd vid planeringen av fältarbete och vid bedömningen av olika objekt:

TUVA – ängs- och betesmarker (Jordbruksverket)

Nyckelbiotoper, naturvärden (Skogsstyrelsen).

Naturvårdsprogram (Länsstyrelsen i Skåne län)

Våtmarksinventering

Natura 2000-områden

Naturresevat

Nationalparker

Naturminnen

Riksintresse för naturvård

Övrigt underlag:

Höör kommun: Naturvårdsprogram (2013-02-27).

Höörs kommun: Grönstrukturprogram (2007-03-28).

Artdatabanken: Rödlistade, skyddsklassade och fridlysta arter (Uttag 2016-04-18).

Artportalen: Kompletterande artuppgifter.

Den fördjupade inventeringen av arter i artskyddsförordningen kom att fokusera på groddjur i områdets vattenmiljöer. Groddjur har eftersöks i potentiella vatten under kvällstid med pannlampa (Visuell observation med hjälp av lampa) enligt Naturvårdsverkets rekommendationer (Malmgren mfl 2005) för att påvisa närvara/frånvara av större vattensalamander. Befintligt och tillgängligt underlag gav inte skäl till ytterligare fördjupningar.

Resultat

Uttag från Artdatabanken observationsdatabas och Artportalen saknar fynd av rödlistade och/eller fridlysta arter inom inventeringsområdet, det saknas även observationer av andra arter från inventeringsområdet.

Själva inventeringsområdet är varierat och utgörs av angränsande ytor till Sätofta skola som utgörs av ruderatmarker, lövskogsbestånd, stenmurar, grova ekar och tidigare odlingsmark. Marker med lågt naturvärde utgörs av hårdgjorda ytor, igenväxande gräsmarker, och annan igenväxning/ruderatmark. Naturvårdsprogrammet och i grönstrukturprogrammet berör på sin höjd några kvadratmeter av inventeringsområdets nordöstra hörn. Flera nyckelbiotoper omger inventeringsområdet och möjligen är det så att den nordöstligaste delen (samma del som ovan) berörs av ett skogligt biotopskyddsobjekt.

Totalt avgränsades 11 naturvärdesobjekt där fem bedömts som klass 4 och resterande sex som klass 3 (se karta nedan). Objekt i klass 1 och 2 saknas. I texterna för respektive objekt framgår aktuell rödlistningskategori (Artdatabanken 2015) inom parentes efter rödlistade arter. Naturvärdesobjekten presenteras var för sig under rubriken ”Naturvärdesobjekt – Beskrivning”.

Objekt med naturvärde. Gul – Klass 4, orange – Klass 3. Objekt i klass 1 och 2 saknas. Streckad linje utgör gräns för inventeringsområde.

Naturvärdesobjekt – beskrivning

1. Björkskog Klass 4

Besöksdatum: 2016-04-15

Dominerande naturtyp (SIS 2014): Skog och träd

Biotoper: Björkskog

Natura 2000 naturtyp: Nej

Beskrivning: Björkskog med inslag av sälg, lönn, bok, och ek. Hägg och fläder finns i buskskiktet. Det finns fläckvis gott om uppväxande sly. Floran i fältskiktet är relativt trivial med vanliga arter som vitsippor, kirskål, gulplister och vårfryle. Gulplister indikerar att marken är tämligen näringsrik. Värdena är huvudsakligen knutna till den multnande veden av främst björk som finns i området. Angränsande stenmur ingår i objektet.

Biotopkvalitéer: Multnande ved.

Naturvårdsarter: -

Värdeaspekter: Visst biotopvärde och obetydligt artvärde.

Gränsöverskridande objekt: Nej

Lagligt skydd: Nej.

Tidigare inventeringar: -

2. Grova ekar Klass 3

Besöksdatum: 2016-04-15, 2016-04-21

Dominerande naturtyp (SIS 2014): Skog och träd

Biotoper: Ekskog av örtrik typ

Natura 2000 naturtyp: Nej

Beskrivning: Litet ädellövbestånd där ett cirka 10-tal grova ekar är särskilt framträdande. Träden har relativt grov bark och en del döda grenar i kronorna som kan utnyttjas av bark- och vedlevande arter. Träden har dock inte uppnått den ålder då det särskilda värdefulla strukturerna som mycket grov bark och håligheter förekommer. I trädskiktet för övrigt finns yngre träd av bok, lönn, björk och rönn men i västra delen också några lindar. I buskskiktet finns hassel och uppväxande sly. Fältskiktet domineras på våren av vitsippor med mindre inslag av gulplister, liljekonvalj, svalört och kirskål. Värdena är idag främst knutna till de grova ekarna. På en ekstubbe växte den rödlistade dvärgbägarlaven och på ekbark växer spar-

samt signalarten rostfläck (en lav), som trots allt är tämligen allmän. Angränsande stenmur ingår i objektet.

Biotopkvalitéer: Multnande ved, gamla träd.

Naturvårdsarter: dvärgbägarlav (NT), rostfläck (lav), lind.

Värdeaspekter: påtagligt biotopvärde och visst artvärde.

Gränsöverskridande objekt: Nej

Lagligt skydd: Nej

Tidigare inventeringar: -

3. Trädrad med äldre träd Klass 4

Besöksdatum: 2016-04-15

Dominerande naturtyp (SIS 2014): Skog och träd

Biotoper: Bryn med ädellövträd

Natura 2000 naturtyp: Nej

Beskrivning: Skogsbryn med en gammal och grov ek och resten ekar och lindar i uppskattningsvis 60 till 80-årsåldern som växer i en gammal stenmur. Äldre ekar är viktiga för den biologiska mångfalden. På träden finns grov bark och döda stamdelar som är gynnsamma för vedlevande arter. Det sydvästvända och varma läget är värdefullt för de värmekrävande arterna som ofta är knutna till ek.

Biotopkvalitéer: Gamla träd.

Naturvårdsarter: lind

Värdeaspekter: Visst biotopvärde och obetydligt artvärde.

Gränsöverskridande objekt: Nej.

Lagligt skydd: Ingår sannolikt i ett skogligt biotopskyddsobjekt (gränsobjekt).

Tidigare inventeringar: Nej

4. Två äldre ekar Klass 3

Besöksdatum: 2016-04-15

Dominerande naturtyp (SIS 2014): Park och trädgård

Biotoper: Äldre solitärekar

Natura 2000 naturtyp: Nej

Beskrivning: Två äldre ekar som står i klippt gräsyta. Den norra eken är påtagligt grövre och har en större biologisk potential i dagsläget. Döende grenar och grov bark finns och gynnar ved- och barklevande organismer.

Biotopkvalitéer: gammal ek, multnande ved.

Naturvårdsarter: -

Värdeaspekter: Visst biotopvärde och obetydligt artvärde.

Gränsöverskridande objekt: Nej

Lagligt skydd: Nej.

Tidigare inventeringar: Nej

5. Öppet dike i skog Klass 4 (Preliminär bedömning)

Besöksdatum: 2016-04-15

Dominerande naturtyp (SIS 2014): Vattendrag

Biotoper: Öppet dike

Natura 2000 naturtyp: Nej

Beskrivning: Kulverterat dike som här, utmed en sträcka på cirka 20 m i skogsmark, går i dagen. Vattenmiljöer bidrar nästa alltid till biologiska mångfald. I detta fall är värdet lägre med mycket förna, liten solexponering och påtaglig uttorkningskänslighet. Vattengenomströmningen var vid inventeringstillfället långsam. Omges av skog. Vattnet har endast bedömts från ytan varför bedömningen är preliminär.

Biotopkvalitéer: Vattenmiljö.

Naturvårdsarter: -

Värdeaspekter: Visst biotopvärde och obetydligt artvärde.

Gränsöverskridande objekt: Nej.

Lagligt skydd: Nej.

Tidigare inventeringar: Nej

6. Ruderatmark Klass 4 (Preliminär bedömning)

Besöksdatum: 2016-04-15

Dominerande naturtyp (SIS 2014): Täkt och upplag

Biotoper: Ruderatmark.

Natura 2000 naturtyp: Nej

Beskrivning: Blomrik och solexponerad ruderatmark med sandiga och grusiga partier.

Biotopen har genom detta också ett värde för pollen- och nektarsökande insekter och marklevande insekter som vissa steklar. Bland kärlväxter finns rotfibbla, gråfibbla, smultron, johannesört, röllika, renfana m fl. För en helt säker bedömning behöver området besökas sommartid.

Biotopkvalitéer: Blomrikedom, varmt läge, blottad jord, blottad sand.

Naturvårdsarter: Nej

Värdeaspekter: Visst biotopvärde och obetydligt artvärde.

Gränsöverskridande objekt: Nej.

Lagligt skydd: Nej.

Tidigare inventeringar: Nej

7. Äldre ädellövträd Klass 3

Besöksdatum: 2016-04-15, 2016-04-21

Dominerande naturtyp (SIS 2014): Skog och träd

Biotoper: Äldre ädellövträd

Natura 2000 naturtyp: Nej

Beskrivning: Litet objekt med äldre ekar och lönnar samt några yngre lindar. Ekarna har en grov bark och i kronorna finns grova döda grenar. En av ekarna är ihålig. Här finns även en "faunadepå" med grov liggande ekved som kan utnyttjas av vedlevande arter. Fältskiktet är blomrikt med vitsippa, gulsippa, svalört, gulplister och skogsbingel. Bland buskar finns hassel och hagtorn. Värden finns knutna till både de äldre träden och till floran på marken. Trots att området är litet har det betydelse som en ingående del av en större ekrik trakt.

Biotopkvalitéer: Gamla träd, håligheter med mulm, grov bark, multnande ved, näringsrik jordmån, blommande buskar.

Naturvårdsarter: lind, lönnlav, gulsippa.

Värdeaspekter: Påtagligt biotopvärde och visst artvärde.

Gränsöverskridande objekt: Nej.

Lagligt skydd: Nej.

Tidigare inventeringar: Nej.

8. Våtmark Klass 3 (Preliminär bedömning)

Besöksdatum: 2016-04-12, 2016-04-20

Dominerande naturtyp (SIS 2014): Småvatten

Biotoper: Dagvattendamm.

Natura 2000 naturtyp: Nej

Beskrivning: Dagvattendamm i med gott om vegetation och fina förutsättningar för groddjur. Viss genomströmning av vatten samt delvis beskuggad av omgivande buskage. I dammen observerades padda, vanlig groda och mindre vattensalamander samt gott om vatteninsekter. Dammen har ett värde för groddjur och andra vattenlevande organismer. Trots tämligen goda förutsättningar verkar större vattensalamander saknas. Vattnet har endast bedömts från ytan varför bedömningen är preliminär.

Biotopkvalitéer: Viss solexponering, bra strandlutning, frånvaro av kräftor och fisk, död ved.

Naturvårdsarter: Vanlig padda, vanlig groda, mindre vattensalamander.

Värdeaspekter: Påtagligt biotopvärde och visst artvärde.

Gränsöverskridande objekt: Nej.

Lagligt skydd: Nej.

Tidigare inventeringar: Nej.

9. Trädrad i stenmur Klass 3

Besöksdatum: 2016-04-15, 2016-04-21

Dominerande naturtyp (SIS 2014): Skog och träd

Biotoper: Trädrad i stenmur

Natura 2000 naturtyp: Nej

Beskrivning: Trädrad med framför allt lind, ek och lönn. En ett par almar förekommer.

Några av träden är påtagligt grova med grov bark eller skador som håligheter. Längst i söder finns en mycket grov lönn med rik kryptogamflora. Träden har ett stort värde för kryptogamer och insekter samt även för fågellivet. I fältskiktet växer vitsippa, kirskål och svalört men också mer naturvårdsintressanta arter som gulplister, skogsbingel och gulsippa. Det finns en del multnande ved inom objektet. Stenmuren har ett värde som viloplats för insekter och groddjur. Flera naturvårdsarter förekommer men med små förekomster.

Biotopkvalitéer: gamla träd, multnande ved, blommande träd (lind), näringsrik jordmån.

Naturvårdsarter: lind, gulsippa, lönnlav, trädporrella, guldlockmossa.

Värdeaspekter: Påtagligt biotopvärde och visst artvärde.

Gränsöverskridande objekt: Nej.

Lagligt skydd: Nej

Tidigare inventeringar: Nej

10. Öppet dike Klass 3 (Preliminär bedömning)

Besöksdatum: 2016-04-12, 2016-04-15, 2016-04-21

Dominerande naturtyp (SIS 2014): Vattendrag

Biotoper: Öppet dike

Natura 2000 naturtyp: Nej

Beskrivning: Öppet dike som kantas av höga och branta slänter. Vattenföringen var vid inventeringstillfället långsam. Diket kantas av lövsly och är till stora delar beskuggat. Fläckvis finns förekomster av bäckbräsma och skärmstarr, två naturvårdsarter som dock är relativt allmänna. Den övriga florán är trivial. Inga groddjur noterades i samband med groddjursinventeringen, dock en del vatteninsekter.

Vattnet har endast bedömts från ytan varför bedömningen är preliminär.

Biotopkvalitéer: utan fisk och kräftor, sannolikt ej uttorkande.

Naturvårdsarter: bäckbräsma, skärmstarr.

Värdeaspekter: Visst biotopvärde och visst artvärde.

Gränsöverskridande objekt: Nej.

Lagligt skydd: Nej

Tidigare inventeringar: Nej

11. Småvatten dämt av stenmur Klass 4 (Preliminär bedömning)

Besöksdatum: 2016-04-15, 2016-04-21

Dominerande naturtyp (SIS 2014): Småvatten

Biotoper: Dämt vattendrag

Natura 2000 naturtyp: Nej

Beskrivning: Tämligen beskuggat småvatten som utgörs av ett dike som dämms av en stenmur. Genomströmningen är tämligen god vilket sannolikt är en anledning till avsaknaden av groddjur. Vattenkvaliteten ser dock bra ut och det noterades en del vatteninsekter liksom vattenvegetation. Vattnet har endast bedömts från ytan varför bedömningen är preliminär.

Biotopkvalitéer: frånvaro av kräftor och fisk, sannolikt ej uttorkande.

Naturvårdsarter: -.

Värdeaspekter: Visst biotopvärde och obetydligt artvärde.

Gränsöverskridande objekt: Nej.

Lagligt skydd: Nej

Tidigare inventeringar: Nej

Generellt biotopskydd

Inom inventeringsområdet finns öppna marker som tidigare varit odlingsmark. Dessa är idag igenväxta med bredbladiga gräs, sly och småträd och bedöms därför inte längre ha de förutsättningar som krävs för att odlingslandskapets arter ska utnyttjas i någon större utsträckning. Uppfattningen är därmed att de angränsande stenmurar, diken därför inte bör betraktas som generella biotopskydd. Denna bedömning bör dock stämmas av med länsstyrelsen.

Arter i artskyddsförordningen

I förstudien framkom inga arter upptagna i artskyddsförordningen inom inventeringsområdet. Närmsta kända fynd utgörs av orkidén spindelblomster som finns registrerad från en ädellövskog ca 200 m från inventeringsområdet. Den typen av ädellövskogar förekommer dock inte inom inventeringsområdet. Mot bakgrund av detta fokuserades inventeringen på groddjur i vattenmiljöer.

Samtliga vattenmiljöer besöktes vid minst två tillfällen. De med goda förutsättningar besöktes även nattetid med lampa. Dagvattendammen sydväst om skolan var enda lokalen med groddjur. Följande noteringar gjordes.

Datum: 12/4 2016

Tid: 20.00-20:45

Väder: Mulet 7-8 grader lugnt

Padda 3-4 ad

Vanlig groda 1 + mycket rom

Mindre vattensalamander 1 hane + 1 ex

Datum: 20/4 2016

Tid: 21.15-21.45

Väder: Klart 7-8 grader lugnt

Mindre vattensalamander 2 ex

Samtliga noterades arter är vanliga men omfattas av fridlysning enligt bestämmelserna i 6 § Artskyddsförordningen.

Detaljerad redovisning av artförekomst

Nedan redovisas på kartor de förekomster av naturvärdsarter som noterats i samband med inventeringen. Arterna är också upptagna under respektive objekt där de förekommer.

Kärlväxter

Mossor

Lavar

Groddjur

Referenser

- Artdatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. Artdatabanken, SLU, Uppsala.
- Malmgren, J. C., Gustafson, D., Journath-Pettersson, C., Grandin, U. & Rygne, H. 2005. Inventering och övervakning av större vattensalamander (*Triturus cristatus*). Handbok för miljöövervakning. Naturvårdsverket, Stockholm.
- Malmqvist, A. 2004. Skalbaggar, svampar och lavar knutna till gamla ekar i Eslövs och Höörs kommuner. Naturcentrum AB. Rapport 63 sidor.

- Malmqvist, A. & Weibull, H. 2005. Naturvärdesinventering av skogsbestånd i anslutning till Höörs tätort. Naturcentrum AB. Rapport 6 sid.
- Weibull, H. & Malmqvist, A. 2005. Inventering av *Dicranum fulvum/viride* (syd-/barkkvastmossa) i Höör. Naturcentrum AB. Rapport 10 sid.
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning (inkl. Teknisk Rapport).

Förslag till skyddsåtgärder inför igenläggning av dagvattendamm på Sätofta 18:53, Höör

Bakgrund

En befintlig dagvattendamm, anlagd 2009, ska enligt detaljplan tas bort/flyttas söderut för att möjliggöra föreslagen infrastruktur. I dammen har lek av vanlig groda samt förekomst av vanlig padda och mindre vattensalamander konstaterats vid Naturcentrums inventeringar 2016. En ny dagvattendamm föreslås anläggas söder om. Den utökade belastningen från hårdgjorda ytor kommer dock ställa ökade krav på dammens flödesutjämnande volym samtidigt som den tillgängliga ytan är begränsad och läget är inte heller någon naturlig svacka. Detta kommer innebära stora nivåvariationer och ett permanent vatten, lämpligt för groddjur är besvärligt att få till. Ny etablering av infrastruktur och bebyggelse kommer också göra den nya dagvattendammen mindre optimal för groddjur med avseende på tillgång till lämpliga kringområden och medföra en ökad risk för att de kommer upp på trafikerade vägar.

Länsstyrelsen har i yttrande den 16 mars 2017 framfört att det bör utredas hur den planerade detaljplanens anläggningar och anordningar är förenliga med skyddet av groddjuren och att kommunen eventuellt bör planera för kompensationsåtgärder för groddjuren. I detaljplanebeskrivningen anges att vidare inventeringar av dammen bör utföras innan åtgärder tas för att säkerställa eventuell förekomst av andra arter än de fridlysta groddjur som inventerats. Om det finns risk för att skyddade arter skadas krävs en dispens enligt artskyddsförordningen för åtgärden. Kan man visa att skyddsåtgärder vidtas så risk för skada undviks krävs dock ingen dispens.

Kompletterande inventering i fält

Den befintliga dammen har besökts i fält eftermiddagen den 2 april 2017 med följande kompletterande observationer av djurlivet:

- Romklumpar i god omfattning av vanlig groda (20-tal romklumpar)
- Romklumpar av åkergroda i begränsad omfattning (minst 2-3 klumpar)
- Begränsad omfattning av ryggsimmare och vattenlöpare i vattnet.

Vid besöket var det betydligt lägre vattenstånd i dammen (figur 1) än vid motsvarande tid 2016. Enligt uppgift från kommunen torkade vattnet även ut helt under 2016. Värdet för salamandrar, som kräver längre period med vattentillgång för reproduktionsframgång, är 2017 betydligt lägre. Förutsättningar för större vattensalamander bedöms vara obefintliga. Fortfarande är det dock dominans av vattenväxter i den i och för sig lövbemängda bottnen vilket tyder på att dammen

generellt håller vatten en stor del av vegetationsperioden. Ett normalt år bör den fungera som reproduktionslokal för groddjur som har en relativt snabb larvutveckling.

Figur 1: Den befintliga dagvattendammen 2017-04-02. Mycket lågt vattenstånd.

Bedömning och lagrum

Den befintliga dammen har i dagsläget ett värde som lekplats för åtminstone vanlig groda samt vissa år åkergroda. Åkergrodan är sannolikt, tillsammans med vanlig padda, det groddjur med starkast population kring Ringsjön eftersom de gärna leker i grunda sjöstränder. Det är därför inte förvånande att arten noterades 2017 även om den inte observerades 2016. Sannolikt rör sig en hel del åkergrödor i området. Mindre vattensalamander använde dammen sannolikt som lekplats 2016 men om det blev någon lyckad reproduktion är tveksamt eftersom dammen, enligt uppgift, var helt uttorkad på sommaren. Vanlig padda noterades i dammen 2016 och kan också tänkas utnyttja den som lekplats men arten föredrar sannolikt den närbelägna Ringsjön. Dammen har så klart även värden för många andra vattenlevande organismer liksom ett värde för rening, flödesutjämning och rekreation.

Artskyddsförordningen

Groddjuren och kräldjuren som förekommer är fridlysta. För vanlig padda, mindre vattensalamander, vanlig groda och snok (som noterats av boende i området) gäller att man inte får:

1. döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar, och
2. ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon.

Det krävs alltså försiktighetsmått vid planering av arbeten t ex kring när dammen kan tas i anspråk.

Åkergroda kräver dessutom noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Arten finns upptagen i bilaga 4 till art- och habitatdirektivet och det innebär att det är förbjudet att

1. avsiktligt fånga eller döda djur,
2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder,
3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och
4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren.

I det här fallet kommer man alltså skada artens reproduktionsplats. Kan man då utföra en förebyggande åtgärd som säkerställer tillgång till reproduktionsområde? I så fall kan man göra bedömningen att dispens inte krävs. Man måste också visa att man vidtar tillräckliga åtgärder för att man inte skadar eller stör åkergrodan enligt punkt 1-3 ovan.

Förslag till skyddsåtgärder

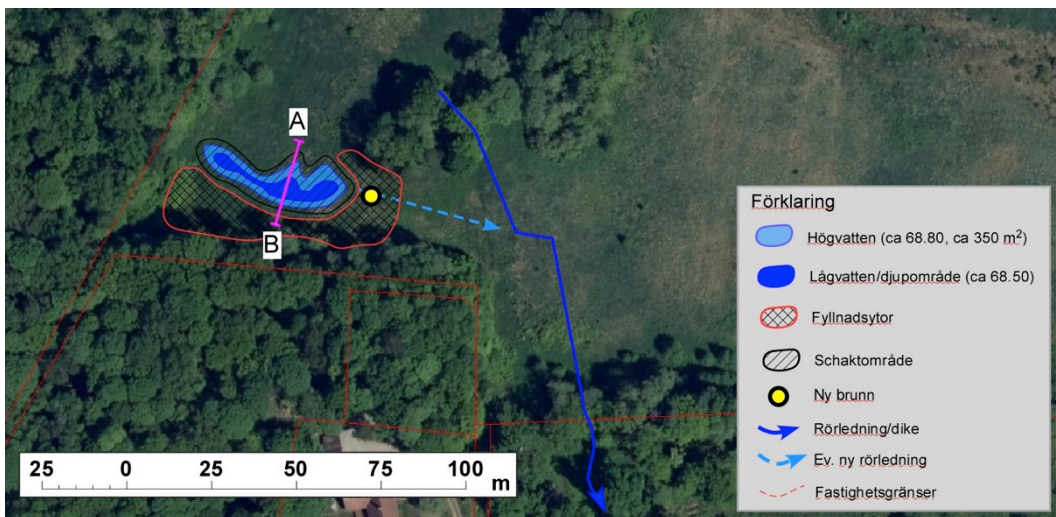
Skyddsåtgärder föreslås för både för att undvika skada på djur när dammen ska tas i anspråk/flyttas samt för att säkerställa tillgång till reproduktionsplats samt för att begränsa risk för skada på vandrande djur med den föreslagna detaljplanen.

1. Nytt grodvatten

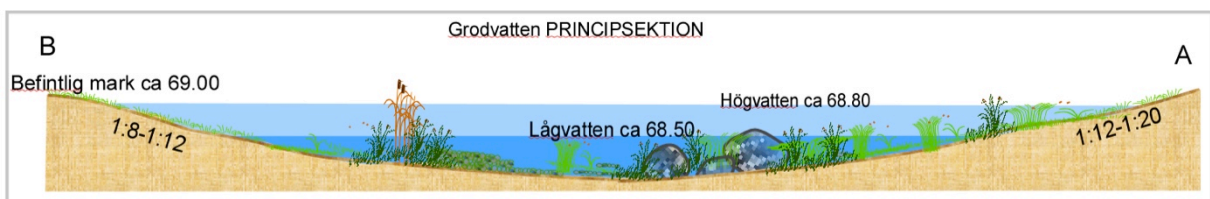
Ett nytt grodvatten med avsevärt bättre potential för groddjur föreslås för att säkerställa att det finns kontinuerlig tillgång till småvatten som reproduktionsplats (översikt i figur 2). Även om det för åkergodans del mycket väl kan vara Ringsjön som drar till sig lekande djur. Småvattnet ska vid högvatten bli ungefär dubbelt så stort som den befintliga dagvattendammen. För arter som större och mindre vattensalamander innebär ett nytt småvatten med säker vattentillgång att populationerna kommer stärkas i området. Det nya småvattnet ligger i öppen tidvis hävdad mark idag och gränsar till äldre lövskog som även är föreslagen som Natura 2000-område. Uppväxt och övervintringsmiljöer kring den nya dammen är närmast optimala för groddjur med inslag av gömställen i form av stenrösen och nedfallen död ved, lokala fuktigare svackor och ängsmark med relativt varierad flora och rikt insektsliv. Utformningen ska göras med sikte på bästa förutsättningar för groddjur men med anpassningar för landskapsbild, säkerhet och enklast möjliga skötsel. Slänter ska göras flacka (1:8-1:20) och djupet tillräckligt för permanent vattenhållning utan att begränsa möjlighet till etablering av vattenväxter. Eventuella stenar som dyker upp i schakten kan både läggas i dammen för variation och gömställen samt snabbare uppvärmning när de solexponeras men också samlas i något röse i närområdet för att skapa goda övervintringsplatser. Anläggande bör utföras av entreprenör med mycket stor erfarenhet av att anlägga grodvatten och/eller byggledas av person med omfattande erfarenhet av att leda anläggande av grodvatten så vattnet blir optimalt anpassat. Se principförslag i plan och sektion i figur 3 och 4.

Figur 2: Placering och översiktlig utformning av nytt grodvatten knappt 300 m väster om den befintliga dagvattendammen.

Figur 3: Principförslag i plan inklusive översiktlig sträckning för nedströms närmast belägna rörledning/dike. Sektionshänvisning, A-B hänvisar till illustration i figur 4. Föreslagna nivåer är antagna utifrån Lantmäteriets Laserscanning och anges i RH2000.

Figur 4: Illustration över grodvattnets utformning i sektion A-B enligt figur 3. Utformningen ska vara anpassad till landskapsbilden och optimeras för groddjur genom extra flacka slänter och grundområden särskilt på norra sidan (där de är mest solexponerade). Södra sidan (B) kan tillåtas vara något "brantare" ned mot ett djup som ingenstans bör överstiga 1,2 m men som ska säkerställa permanent vatten. Stenar kan med fördel läggas i vattenvolymen men helst inte utanför lägvattenområdet så eventuell skötsel med slätter förenklas ner på slänterna under torra förhållanden. Målbilden är ett vegetationsrikt, solexponerat grunt och flackt småvatten. Föreslagna nivåer är antagna utifrån Lantmäteriets Laserscanning och anges i RH2000.

Detta nya vatten ska anläggas snarast möjligt så det fungerar väl som reproduktionsplats innan det befintliga vattnet tas bort. Det ska verifieras genom fältinventering av sakkunnet att groddjur utnyttjar vattnet och att potentialen är tillräckligt god innan man tar bort det gamla.

Innan anläggande ska en anmälan om vattenverksamhet lämnas in till Länsstyrelsen för prövning av det nya vattnet. Eftersom floran i området hyser en del intressanta arter som t ex den fridlysta grönvit nattviol bör detaljplanering av schakt och fyllnad eventuellt anpassas efter fältinventering under juni månad.

Alternativa placeringar som övervägts är t ex utvidgning av dike närmare fastigheten Sätöfta 18:53 eller att använda en svacka ca 75 m öster om det nuvarande förslaget där en befintlig rörledning skulle kunna öppnas och däckas upp. Båda dessa möjligheter ger sämre förutsättningar som grodvatten då genomströmningen av kallt vatten blir tämligen stor. Avståndet till den föreslagna dammen från den befintliga är relativt stort, men i beaktande av att hemområdet för åkerroda är stort (10-100 ha, enligt bilaga 4 i Naturvårdsverkets handbok för artskyddsförordningen, 2009) tillsammans med övriga betydande fördelar för groddjur bedöms detta sammantaget vara en mycket gynnsam lösning.

2. Strategi för flytt av dagvattendamm och kringytor

Den befintliga dammen ska tas i anspråk på sådant sätt att man inte riskerar att skada groddjur. När man verifierat att det nya vattnet har tillräcklig potential kan man efter reproduktions- och yngelperioden för groddjur sänka av dagvattendammen helt. Har dammen sänkts av naturligt under sommaren bör åtgärder vidtas så den dräneras ordentligt och inte fylls på igen eftersom den då kan dra till sig diverse vattenlevande småkryp och även groddjur. Avsänkning, om dammen inte torkat ut spontant, bör inte utföras förrän i oktober månad eftersom t ex yngel av mindre vattensalamander kan vara kvar i vattnet länge. Schakt och fyllnad bedöms kunna utföras när som helst efter avsänkning. Övervintrande/vilande groddjur kan förekomma i botten av dammen eller gömda under stenrösen, upplag etc. vilket gör att det bästa är att dränera vattnet väl och röja upp arbetsområdet noggrant före omfattande schaktarbeten.

3. Anpassningar intill ny dagvattendamm

Det nya dagvattenmagasinet kommer utformas med fokus på det utökade behovet av flödesutjämning och huruvida det blir attraktivt för groddjur under vissa perioder är mer osäkert. Vissa år kommer säkert de vanligare groddjuren (som noterats i den befintliga dammen) att i olika grad utnyttja dagvattenmagasinet. För att begränsa risken att groddjur körs över föreslås därför att man etablerar hinder mot den föreslagna vägen utmed dagvattenmagasinets nordöstra sida. Hinder kan utformas på olika sätt men t ex några decimeters lodrät betong eller stenkant hindrar tämligen effektivt groddjuren. Passager under väg behövs inte eftersom intressanta groddjursmiljöer inte finns på nordöstra sidan av vägen. Hinder åt andra håll, där det också bitvis blir ökat inslag av hårdgjorda ytor bedöms inte relevant för de små mängder groddjur som det kan antas handla om.

4. Långsiktigt bevarande av det nya grodvattnet

En skyddsåtgärd som planeras för att gynna groddjur ska självfallet så långt möjligt vara långsiktigt säkrad och fungerande. Ett nytt vatten på denna plats omfattas efter anläggande av de generella biotopskyddsbestämmelserna (småvatten under 1 ha i odlingslandskapet). Om inget annat fastställs berörs den även av strandskyddsbestämmelser vilket inför eventuella kommande exploateringsplaner i området kan vara relevant att utreda i dialog med Länsstyrelsen. Ett anlagt småvatten är också att betrakta som en vattenanläggning som därmed kräver tillstånd för att utrivs. Utöver dessa generella bestämmelser föreslås att kommunen åtar sig att sköta kringområdet runt dammen med slätter eller bete samt att röja bort sly efter behov. Ett åtagande om miljöersättning för skötsel av våtmark inom Landsbygdsprogrammet skulle kunna vara aktuellt och omfattar i så fall 5 år i taget om man bedömer området kunna uppfylla kraven för åtagande och stöd (storleken kan vara för liten). Om småvattnet fungerar som det är tänkt kommer dessutom ett antal fridlysta arter att etablera sig och vattnet får därmed ytterligare stärkt skydd genom artskyddsförordningen, precis som den befintliga dagvattendammen. Arter som förväntas reproducera sig i det nya vattnet är åkergroda, vanlig groda, mindre vattensalamander och större vattensalamander. Större vattensalamander och dess har starkt skydd enligt art- och habitatdirektivet och har enligt detta ett sådant unionsintresse att särskilda bevarandeområden behöver utses (Natura 2000-art). Arten finns upptagen i bilaga 2 till art- och habitatdirektivet. Fisk eller kräftor får inte introduceras i småvattnet och information om detta bör spridas till närboende.

5. Uppföljning

För att verifiera skyddsåtgärdernas effekt föreslås kvalitativ inventering av det nya grodvattnet varje år i minst 3 år efter anläggandet. Inventering kan utföras genom 2 besök per vår med ambition att pricka in lek av åkergroda/vanlig groda samt salamandrar. Besöken kan kompletteras med besök för uppföljning av reproduktion under sommaren genom hävning. Uppföljning bör utföras av erfaren groddjursinventerare.

Sammanfattande bedömning

Det bedöms inte innebära någon risk för de lokala populationerna av varken åkergroda, vanlig groda, mindre vattensalamander, vanlig padda eller snok att den befintliga dagvattendammen tas bort om föreslagna skyddsåtgärder genomförs. Den befintliga dammen bedöms snarare, genom uttorkningskänsligheten, medföra en tydlig risk för särskilt mindre vattensalamander, kanske även åkergroda/vanlig groda som lockas att leka i vattnet som sedan torkar ut innan ynglen hinner metamorfosera till landfas. Den nya dammen kommer bli en bra reproduktionslokal för groddjur om den utförs enligt förslaget. Sammantaget bedöms skyddsåtgärderna därmed bidra till att stärka populationerna av groddjuren i området samtidigt som risken för skada på enskilda djur undviks.